

АЛМА МАТЕР

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ "Д. А. ЦЕНОВ" - Свищов

год. LXXIII, бр. 3, ноември 2011 г.

Академията - символ на достолепие и възход

**Уважаеми гости,
Скъпи преподаватели,
студенти и служители,**

Рождената дата на свищовската Алма Матер заема завидно място в живота на академичната общност. Тя е повод за преросмисляне на изминатия път, за отстояване на традиции и постижения, които ни зареждат с енергия и оптимизъм за бъдещето и преуспяването на Академията.

Създаването на висше училище в Свищов не е случайно, а закономерно явление – резултат от величавото минало на бурния стопански и културен подем на крайдунавския ни град. Тук в Свищов, наред с първото светско училище (1815 г.), се разкрива и първото частно търговско училище (1873 г.), а през 1885 г. и първата търговска гимназия. Естествен венец на търговското образование в града е създаването на Висшето търговско училище. То е резултат от щедрия дарителски жест на видния възрожденец и духовен аристократ – Димитър Апостолов Ценов, който има за цел добруването на гр. Свищов и стопанския напредък на Отечеството. В изпълнение на тези благородни цели на 1 септември 1912 г. Дарителят завещава цялото си състояние, за „...да се основе и издържа от фонда едно Висше търговско училище в Свищов по подобие на германските висши търговски училища“.

Целта на Дарението на Д. А. Ценов, след преодоляването на много трудности, се постига четири години след смъртта му (1932 г.). На 8 ноември 1936 г. Цар Борис III открива Висшето търговско училище „Д. А. Ценов“. А през следващите десетилетия първостроителите на училището претворяват в дела неговите пожелания, нашата Алма Матер да подготвя кадри „за всички кътове на родината, които да отдават всичките свои сили за благо на българския народ“.

Имената на първостроителите на университетската наука и просвета в Свищов, създателите на Висшето търговско училище „Д. А. Ценов“, ще се помнят и прославят

с благодарност. В академичната ни история закономерно присъстват имената на:

Професор Димитър Бъров – първи ректор и един от най-ангажираните практически изпълнители на Завещанието. Създател на висшето ни училище от европейски тип и поставил началото на значими научноизследователски и преподавателски традиции в Академията;

Академик Георги Т. Данаилов – предан и ентусиазиран изпълнител на Завещанието. Първи преподавател по Политическа икономия в Академията, учен от европейска величина;

Професор Господин Тошев – с особено значим принос за създаването и укрепването на Академията през първите (и най-трудни) години, когато се оформя нейният облик и авторитет;

Академик Иван Стефанов – с големи заслуги за създаване на европейски стил на преподаването и научните изследвания;

Академик Атанас Бешков и чл.-кореспондент Тодор Владигеров – учени, изследователи и преподаватели на изключително европейско равнище;

Академик Никола Михов – родоначалник на българската библиография, уредил библиотеката на Академията по европейски образец;

Професор Васил Ранков, доктор Димитър Гаврийски (баща на проф. Велеслав Гаврийски), доцент Ст. Спасичев.

Огромни са заслугите и на кмета на Свищов Богдан Пенев (син на Ботеви четник – Сава Пенев), както и съпричастността на Цар Борис III към каузата за откриването на Висшето търговско училище „Д. А.

Проф. д-р В. Адамов

Ценов” – Свищов.

Укрепването и развитието си свищовската Алма Матер дължи на едни от най-изявените учени в България от края на 30-те години и следващите десетилетия на XX век в областта на икономическите, социалните и стопанските науки.

Като възпитаници на авторитетни университети те придават европейска значимост на новооткритото свищовско висше училище. Със своя талант сътворяват неговия научно-образователен профил, който през годините се развива и усъвършенства от следващите поколения учени и преподаватели, за да заеме достойно място в академичната общност на България. И макар Висшето ни училище „да е в периферията (от географска гледна точка), то никога не е било летаргична провинция на икономическата теория и образование“. Тази своя позиция дължи на „втората вълна“ професори, които с творческо вдъхновение развиват завещаната европейска академична „архитектура“ на училището – професорите Велеслав Гаврийски, Стефан Станев, Минко Русенов, Величко Нанков, Иван Кацаров, Петър Мاستиков, Делчо Порязов и др.

Свищовската Алма Матер и днес се гордее със своите достолепни учени и преподаватели, които формират и развиват научни школи, определящи модерния облик. В този смисъл внимание заслужават:

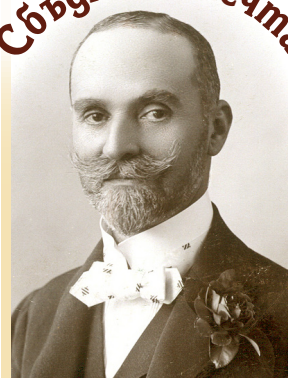
♦ Научната школа по застраховане и социално дело – създадена от професорите Велеслав Гаврийски и Иван Кацаров и развивана от професорите Христо Драганов и Нено Павлов.

♦ Научната школа по статистика – създадена от академик Иван Стефанов и професорите Стефан Станев и Никола Мутафов.

♦ Научната школа по счетоводство – резултат от усилията на професорите: Господин Тошев, Васил Ранков, Тотю Тотев, Величко Нанков, Васил Павлов, Димитър Спасов и развивана по-късно от професорите Дамян Дамянов, Марин Димитров, Васил Меразчиев и др.

На 8 стр.

Сбъдната мечта

Димитър Ценов:

„Като принасям своята скромна лепта на народния олтар, свършвам с благопожеланието щото българският народ да върви безспир по пътя на културния напредък и към постигане на своя идеал.“

Проф. Д. Бъров:

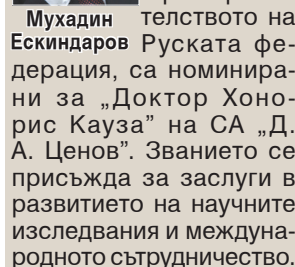
„Вярвам, че Висшето търговско училище „Д. А. Ценов“ в Свищов ще се развива, ще крепне и ще пребъде за напредъка на нашата наука и стопанския възход на родината.“

Новите Почетни доктори на Висшето училище

С Решение на Академичния съвет професор Сергей Юрий, ректор на Тернополския национален икономически университет и професор Мухадин Ескиндаров, ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация, са номинирани за „Доктор Хонорис Кауза“ на СА „Д. А. Ценов“. Званието се присъжда за заслуги в развитието на научните изследвания и международното сътрудничество.

Сергей Юрий

Мухадин Ескиндаров

75 години СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

1959

1940

1936

1942

2010

2007

КАЧЕСТВО, ДОВЕРИЕ 1936-2011 ИНВЕСТИЦИИ В ЧОВЕКА

Проф. д-р Димитър Бъров
1936 - 1959

Проф. г-н Георги Тодор Данаилов
1959 - 1964

Проф. д-р Иван Стефанов
1964 - 1972

Проф. г-н Господин Тошев
1972 - 1975

Проф. д-р В. Адамов
1975 - 1979

Проф. д-р Атанас Бешков
1979 - 1987

Проф. д-р Васил Ранков
1987 - 1989

Проф. д-р Васил Павлов
1989 - 1990

Проф. д-р Сергей Юрий
1990 - 1999

Проф. д-р Мухадин Ескиндаров
1999 - 2007

Проф. д-р В. Адамов
2007 -

НАУЧНИ ШКОЛИ

Свищовската финансова школа и нейните съвременни измерения

Свищовската научна финансова школа има вече 60-годишна история. Началото ѝ бе поставено със създаването на катедра „Финанси и кредит“ и формирането на екип от преподаватели под ръководството на проф. Минко Василев Русенов (по-късно – ректор на ВФСИ „Д. А. Ценов“ – Свищов).

Основателят на Свищовската финансова школа – проф. Минко Русенов – безспорен авторитет, учен и преподавател – един от „строителите“ на Академията, на която чества 75-годишнината през тази година.

Около проф. М. Русенов постепенно се оформи сплотен творчески екип от висококвалифицирани учени и преподаватели. Условно днес ги

наричаме „поколение на професорите“, поставили началото на научната финансова школа на днешната Стопанска академия „Д. А. Ценов“. Това поколение изгради облика на школата, която с пълно основание наричаме „Свищовската финансова школа“. Когато я определяме като „Свищовска“ обаче, нямаме предвид само нейния териториален аспект – многобройните ѝ съратници са „пръснати“ отдавна и по други катедри и висши училища или научни общности, където продължават да са едносъщна „отломка“ от „Свищовската финансова школа“.

Днешното поколение от учени и преподаватели от катедра „Финанси и кредит“ на СА „Д. А. Ценов“ е поколение на младите свободомислещи и творещи съвременна наука учени и преподаватели. Това поколение изгради облика на Свищовската финансова

школа през последните 15-20 години. Нейният изразител и двигател е проф. д-р Величко Адамов – ректор на СА „Д. А. Ценов“, Доктор Хонорис Кауза на четири чуждестранни университета.

Това съвременно поколение от учени и преподаватели се опира на високите традиции и изисквания на Свищовската финансова школа, като успешно утвърждава авторитета на научната школа в условията на силна конкурентна пазарна среда. Разгръща се творческият потенциал на едно ново неопределено поколение, познаващо и владеещо съвременните научни подходи, базирани на световния научен опит и съответните изследователски постижения. Новите условия и големият информационен поток поставят и огромни изисквания към съвременното поколение учени от Свищовската финан-

сова школа: широка теоретична подготовка в съчетание с владенето на чужди езици, висока компютърна подготовка и използването на съвременни изследователски методи и средства. Това е и една от най-характерните особености на учени от съвременното поколение на Свищовската финансова школа.

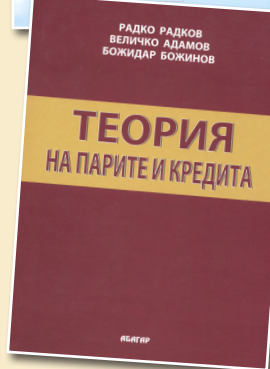
Всички ние – днешните членове на катедра „Финанси и кредит“ – сме следовници на първостроителите на Свищовската научна финансова школа. Това е нашата „Платонова академия“ – като дух, традиции, новаторство, като енергия за задълбочено изследване на актуалните проблеми в областта на финансите в условията на съвременния глобализиращ се свят.

И тъй по плодовете им
ще ги познаете!
/ Матей 7 : 20 /

Проф. д-р ик. н.
Радко РАДКОВ

Основатели на школата по финанси:

проф. Минко Русенов
проф. Лазар Ралчев
проф. Делчо Порязов
проф. Методи Христов
проф. Цветан Коцев
проф. Радко Радков

Статистическата школа - класика и новаторство

Статистическите числа не управляват света,
но те показват как светът се управлява.

Й. В. Гьоте

Днешното поколение преподаватели от катедра „Математика и статистика“ при СА „Д. А. Ценов“ с основание може да се гордее с изградената и получила признание в научните среди Свищовска статистическа школа. Фундаментът е поставен от учени с международна известност, считани за флагмани на българската статистическа наука. Във Висшето търговско училище в Свищов статистиката се преподава още от 1936 г. Пръв лектор е академик Георги Данаилов, завършил Московския университет, а по-късно специализирал във Виена, Берлин и Мюнхен.

През 1937 г. за доцент във Висшето училище в Свищов е избран Иван Стефанов. Завършил Хумболтовия университет с докторат по статистика, след завръщането си в България младият Стефанов привлича вниманието на научната общност с нови идеи и подходи при разработката на статистическата проблематика. От 1940 г. е професор, а от 1947 г. – академик.

За разкриването на специалност „Статистика“ и изграждането на едноименната катедра големи са заслугите на проф. Стефан Станев. За асистенти са привлечени бъдещите професори Никола Мутафов и Кирил Гатев.

За определен период приемът на студенти по тази специалност е преустановен, но статистиката обхваща дисциплините: „Теория на статистиката“, „Икономическа статистика“, „Промислена статистика“, „Селскостопанска статистика“, „Търговска статистика“, „Демографска и трудова статистика“, които обслужват редица специалности. Разработването на учебните курсове по тези дисциплини се развива под ръководството и с непосредственото участие на проф. Никола Мутафов. Значително разширеният обем на преподавателската работа налага привличането на нови асистенти, които с течение на годините израстват в своето научно развитие. Това са доцентите: Ст. Костов, А. Спасов, А. Иванов, Г. Николов, В. Петров, Т. Тодоров, Ст. Стефанов.

За учебната 1991-1992 г. се приемат студенти във възстановената специалност „Статистика и иконометрия“.

На 3 стр.

Десетилетия непрекъснат възход в обучението и научните изследвания по застрахователно и социално дело

Началото на обучението по застраховане и социално дело е свързано със заветицието на Димитър А. Ценов, направено през 1912 г. В него се посочва, че дисциплините, които ще се преподават, трябва да обгръщат търговските науки, финансовите науки, търговското право, банковото дело, науките по застрахователно дело и др. Висшето търговско училище се създава с два отдела: финансово-административен и кооперативно-застрахователен и 16 катедри (като катедра, специалност и дисциплина в първите години се покриват), една от тях е по застраховане. Първият преподавател по дисциплината „Застраховане“ през 1938 г. е проф. Иван М. Стефанов (по-късно академик).

През 1948 г. се поставя началото на специалността „Застрахователно дело“, а за ръководител на катедрата е назначен проф. Велеслав Гаврийски. В учебния план са включени 8 специални дисциплини. През 1950 – 1955 г. катедрата се превръща и в център за научни изследвания. В нея преподават: Велеслав Гаврийски, Иван Кацаров, Марин Петров, Пеню Телбизов, а след 1960 г. са привлечени Георги Бело-

веждов, Христо Драганов, Петър Пенков, Йото Йотов и Здравко Георгиев. След 1970 г. катедрата укрепва още повече с привличането на Кольо Колев, Боян Илиев, Нено Павлов, Георги Денев, Данаил Врачовски, Васил Захариев и Радослав Габровски. През последните 12 години в катедрата завършват

докторантура и защитават докторски дисертации колегите Ирена Мишева, Пламен Йорданов, Румен Ерусалимов, Венцислав Василев, Силвия Пантелева, в това число и чуждестранни докторанти.

За възхода на катедра „Застраховане и социално

дело“ най-големи заслуги има проф. Иван Кацаров, който разширява отрасловата подготовка и научните изследвания от застраховането към социалното осигуряване, здравеопазването, човешките ресурси и други отрасли на социалната сигурност, с което дава тласък на мащабни научни изследвания, а също и широка реализация на завършените специалности. От създаването си до 2011 г.

специалността са завършили около 6 000 студенти. Сега специалността е акредитирана за обучение на студенти от всички степени на обучение и в нея се приемат и обучават 150 редовни студенти в бакалавърска форма и 100 – в магистърска. Създадената школа по застраховане и социално дело разгръща

ване на осигурителните системи и др.

Към 01.09.2011 г. в катедрата работят 12 щатни преподаватели и се обучават в докторантура 8 докторанти, което създава реална възможност за научна работа и взаимодействие с други катедри от факултет „Финанси“. Специалността развива

Членовете на катедрата – 1965 г.

международна дейност с десетки сродни катедри от Руската федерация, Украйна, Полша, Германия и др. и участва в научни изследвания по най-важните проблеми на съвременността, като: конкуренцията в застрахователните и осигурителните дружества, оценка на риска, маркетинга, интегрирането на осигурителните системи за пенсионно и здравно осигуряване със страните на ЕС, финансовото укреп-

три магистърски програми – по „Застраховане“, „Социален мениджмънт“ и „Здравен мениджмънт“, а също участва и в следдипломна подготовка на специалисти с висше икономическо и икономическо образование. Тази форма на обучение завършват над 800 души. Това обучение издава административния капацитет по управлението на системите на социалното дело.

Доц. д-р Кольо КОЛЕВ

НАУЧНИ ШКОЛИ

Счетоводството в Академията е учебен и научен феномен

В първия учебен план на Висшето търговско училище „Димитър Ап. Ценов“ – Свищов една от основните учебни дисциплини е счетоводството. През пролетта на 1937 г. студентите полагат първия изпит по счетоводство. Първият преподавател по счетоводство и ръководител на счетоводната катедра е извънредният професор Господин Тошев, който по това време е директор на свищовската търговска гимназия „Димитър Хадживасилев“.

През 75-годишния период на функциониране на свищовската Алма Матер в катедрата по счетоводство работят като професори, доценти и асистенти около 50 преподаватели, 9 от тях

получават професорското си звание в катедрата, а други 5 – след напускането ѝ. В нея се хабилитират повече от 20 доценти. Тук са разработени и защитени над 30 дисертации за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ и 4 дисертации за степента „доктор на науките“. Посочените цифри са показателни за научния потенциал на катедра „Счетоводна отчетност“. Нейният състав през годините преподава няколко десетки счетоводни дисциплини пред студентите от специалност „Счетоводство и контрол“, а също и на останалите икономически специалности във висшето училище.

В Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов се дипломират десетки хиляди специалисти по счетоводство, по-голямата част от които намират

успешна практическа реализация. Често срещано е мнението, че Академията в Свищов подготвя най-добрите счетоводители у нас. Това мотивира днешните преподаватели по счетоводство да повишават качеството на учебния процес.

Успоредно с преподаването на счетоводните дисциплини, академичният състав на катедрата осъществява и много голяма по обем научноизследователска дейност. Разработени са десетки дисертации, стотици монографии и студии, хиляди научни статии и доклади, учебници и учебни помагала. Като връх на научните публикации за преподавателите от катедрата са разработените и публикувани на български и

руски език, съвместно с академичния състав на катедрата по счетоводство от Финансовата академия при Правителството на Руската федерация, четири фундаментални научни труда.

Осъществена учебна и научноизследователска дейност от академичния състав на катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов е основание за изпълнен дълг пред Дарителя, хилядите

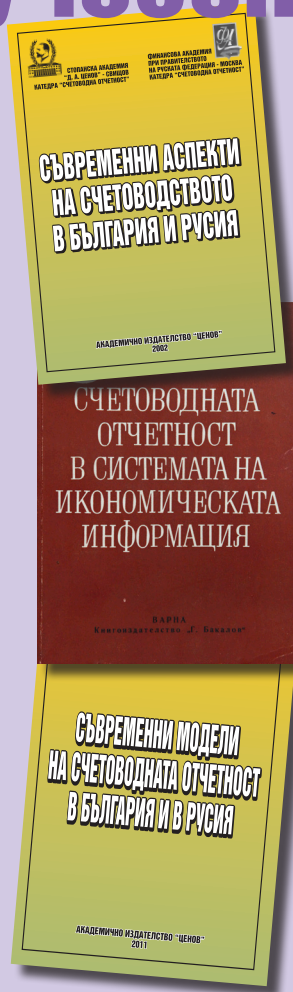
възпитаници на Академията и цялото българско общество.

Позволявам си да честитя 75-годишния юбилей на всички наши възпитаници – дипломирани и настоящи студенти, с пожеланието за крепко здраве, нови творчески успехи, дълголетие и късмет. Бъдете горди, че сте част от голямото семейство на свищовската Алма Матер.

Проф. д-р ик. н. Васил МЕРАЗЧИЕВ

Международен симпозиум по счетоводство – 1972 г.

Статистическата школа ...

От 2 стр.

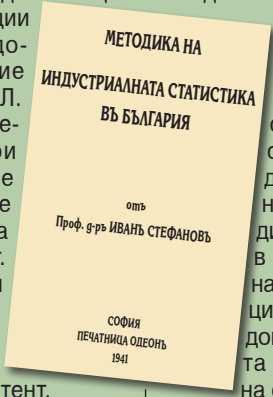
Разработва се нов учебен план, който осигурява на бъдещите специалисти подготовка, отговаряща на новите реалности. През последните години защитават дисертации и получават докторско звание П. Ангелова, Л. Иванов и П. Петков, предстои хабилитиране на докторите по икономика К. Славева и Ст. Цанова. Към катедрата работят още пет гл. асистенти и един ст. асистент.

Броят на обучаваните док-

торанти в отделните години достига до пет души. Научноизследователската работа се изразява в публикуваните монографии, студии, научни статии, доклади за конференции, разработки на проекти.

Амбициите на катедрения състав са през следващите години да постигнат още по-убедителни резултати в утвърждаването на кадровия потенциал, научноизследователската работа и подготовката на специалисти.

Доц. д-р В. ПЕТРОВ

Постиженията на катедрата ни в рамките на школата по управление

Катедра „Мениджмънт“ е ориентирана в изследователската си дейност към актуални за времето си проблеми. В тази насока могат да се очертаят следните по-важни постижения:

Първо, във връзка с определянето на XXI век за приоритетен относно човека и екологията се формираха групи от преподаватели, работещи в тези направления. Основ-

ният акцент е поставен върху човешкия фактор в управлението. В тази връзка са публикувани доклади, статии, студии и монографии. Пред защита са дисертации. Ежегодно се провежда конкурс за есе по актуални научни теми със студентите от СА „Д. А. Ценов“.

Второ, членовете на катедрата са ориентирани и към изяви извън страната. Това става чрез участие в международни научни форми и международни научни конференции по актуални тематични на-

правления. Има участие на членове на катедрата в международната асоциация по контролинг със заемането на ръководни длъжности.

Трето, членове на катедрата участват в смесени научни екипи както в страната, така и извън нея по разработването на учебна и научна литература.

Четвърто, признание за научните постижения на катедрата е включването на неин член сред най-успешите в професионално отношение лично-

сти в изданието „Кой - Кой е в света за 2011 г.“.

Пето, във връзка със специалността „Екомениджмънт“ усилията на катедрения състав в момента са насочени както към осигуряването с учебна литература на обучаваните, така и към разработването на доклади, статии, студии, монографии и дисертации в това направление.

Проф. д-р ик. н. Камен КАМЕНОВ, ръководител на катедра „Мениджмънт“

Ако отворите Библията в частта за Мойсей, ще откриете „Планът Йосиф“ – първият макроикономически средносрочен национален план, разработен в света.

Ако отворите страницата на NASA <http://www.hq.nasa.gov/office/codez/strahand/process.htm>, ще намерите процедури на стратегическо планиране.

...и с това ще затворите страница от ненужни спорове...

В началото на 60-те години на 20 век във ВФСИ „Д. А. Ценов“ група млади учени, начело с проф. П. Мاستиков, поставят основите на едно ново направление във Висшето училище – планирането на народното стопанство.

Проф. Мастиков изгражда и строг, и креативен начин на изследване и преподаване. Затова катедрата е наречена „Магнаурската школа“! Защо научна школа? Защото проф. Мастиков,

Научна школа в планирането

проф. Д. Панайотов, проф. Кр. Папазов, доц. Ив. Николаев, проф. Ат. Дамянов, доц. Н. Янков, доц. Н. Митев, доц. П. Банчев през изминалите десетилетия със своите изследвания създадоха и обогатяваха плановата парадигма, методологията и методиката на икономическото предвиждане.

Проф. П. Мастиков разработи метода на диференцирания доход – едно блестящо постижение, ненадминато и досега.

Постави фундамента на меренето и равновесието в икономическите системи – една философия с перспективно значение. Постави основите на систематическото програмиране.

Защо научна школа?

Защото създателят не само твори, но и възпитава и обучава. Изгражда научен стереотип в другите.

Най-ярък негов последовател е проф. Д. Панайотов, който:

Първо, работи върху въвеждането и позиционирането на „принципа на оптималност“, който с времето изживя широка диверсификация и от „екзотика“ се трансформира в ординарност (1965 г.).

Второ, изпреварващо разви идеята за „счетаване на глобалното с регионалното планиране“ (1983 г.).

Трето, постави началото на изследванията за икономическия растеж и икономическото развитие (1976 г.).

Четвърто, в далечната 1969 г. !?! направи първите разсъждения за маркетинга в Източна Европа! И прикова вниманието на „неукрепналите“ млади последователи – едно захранване и оставяне идеята

да работи.

Пето, постави акцент върху икономическото равновесие и балансиране.

Може би и затова, и за „вграденото“ световноусещане, и за неговото невербално комуникиране го наричаме „Апостолът на планирането“.

Защо научна школа?

Защото школа се прави не с един, а с много последователи:

- проф. Кр. Папазов – приложение на математическите методи при планиране на трудовите ресурси (1973), планиране на инфраструктурния комплекс (1976 г.) и т.н.;

- доц. Ив. Николаев – развиване на прогностична дейност и методи за нейното осигуряване;

- доц. Н. Янков – проучвания

в областта на футурологията и стратегическото планиране;

- доц. П. Банчев – изследване ролята на прогнозиране на търсенето в индустриалната сфера;

- доц. Н. Митев – в сферата на социалното планиране и т.н. Защо научна школа?

Защото изгражда самостоятелно „Дърво на планирането“ и със сочни филизи захранва стопанското управление, математическото програмиране, маркетинга, международното измерение на стопанския живот и т.н.

В заключение си спомням мои думи, мисли, казани по релативен случай: „Да ориентираш, да адаптираш, да конфигурираш инструментариум към една материя като плановата, която е терен на свободно и креативно мислене, се изисква специфична духовна и интелектуална нагласа.“ Това е основната характеристика на научната школа по планиране.

Проф. д-р ик. н. Атанас ДАМЯНОВ

АКТУАЛНА НАУЧНА ПРОБЛЕМАТИКА

Предизвикателства пред счетоводната мисъл

Специалистите по наукознание твърдят, че ако XX век е век на енергията и енергетиката, XXI век ще бъде столетие на информатиката и информатизацията. В контекста на тази мисъл следва да се търси и намира мястото и ролята на счетоводството в информационното осигуряване на управлението чрез многоаспектното проявление на неговата същност. За целта следва да се внесе научнообоснована яснота относно: а) обекта (обсега, обхвата) и предмета на счетоводството сега, в близко и по-далечно бъдеще; б) традициите и иновациите в счетоводната методология, прецизирани през призмата на едно от философските направления – гносеологията; в) намеренията за по-съвършени организационни и технологични решения

чрез: избор на адекватен на изискванията вариант на счетоводна политика според особеностите на фазите (етапите) на икономическия цикъл; счетоводния мониторинг като съобразена с влиянието на фактора “време” информационна система; счетоводния аутсорсинг, прецизиран като перспективен и интригуващ вариант (инвариант) за организация и практикуване на счетоводните знания; възможностите за математизация, като се дискутират предимствата (достойнствата) и трудностите (негативите) на “чисто” теоретичните математически знания и приложните аспекти на тази наука, показвайки сполучливо апробиране и дистанциране от виртуалното, имажнерното, ирационалното начало в разсъжденията и концепциите.

Многобройни, все убедителни и авторитетни са предположенията и предложенията, вписани в научни трудове или изказани на научни форуми

за разширяване обхвата (обсега) на счетоводните обекти, за избистряне целите на предмета на счетоводството, като акцентите се поставят върху нова, пета фаза на възпроизводството – природоползването, природоопазването, природозащитата, т.е. върху възприемането на екологическия подход в счетоводството, успоредно с останалите. Трудностите в тази насока са свързани с отношенията, които изразява категорията “стойност” и не само с това. Преодоляването на препятствията (трудностите) следва да се търси и намира и във въвеждането и използването на словосъчетанието “стойностен израз” паралелно с икономическата категория “стойност”. Концепцията за справедлива стойност и нейните разновидности или производни не са достатъчни, за да се сложи знак за равенство между стойност, стойностен израз и справедлива стойност.

Счетоводната методология, методът на счетоводството следва да бъдат в унисон с гносеологическите изисквания, стоящи в основата на всеки съвременен познавателен процес. И да се обогатяват непрекъснато с нови елементи, представляващи резултат от научни тези, експерименти и апробации. Такъв характер имат акцентите върху теоретичното и прагматичното осмисляне на италианската допиа (допика), прецизирани през призмата на съвременното проектиране и програмиране за нуждите на електронната обработка на данните и прилагането на информатиката и информатизацията в отчетността. В тази връзка все повече счетоводната статия следва да се възприема като “азбука” на счетоводството и функция на взаимовръзката между принципа на двойстве-

връху философската, използвана за фундамент отношенията, изразявани

с категориите “причина” и “следствие”. И така, ако икономическата концепция е главното в мислите и разсъжденията при условията на стокното производство, философската е основното в тези размисли и разсъждения относно всички счетоводни обекти, включвайки и природните дадености.

Проф. д-р
Георги ИЛИЕВ

Международна научно-практическа конференция – 2006 г.

ното счетоводно отразяване и системата на счетоводните сметки. От известните три концепции за обясняване на двойствеността – математическата, икономическата и философската – акцентите все повече се пренасят от икономическата, базирана на трудовата теория за стойността и обективното действие на Закона за стойността,

и хаотично застрояване се преосмислят допуснатите грешки и се отбелязват слабостите в политиката на туризма. Така например разрастването на материалната база, основана на увеличаващ се обем на инвестиции, се превръща в сериозен проблем, когато не се съблюдават темповете на изграждане на инфраструктурата и на увеличаване броя на пристигащите от чужбина туристи.

"Разумната достатъчност" - средство за преодоляване на икономическата криза

Justitia civilitatis fundamantum. (Латинска сентенция)

Двадесет и първи век се определя като век на надеждата, толерантността и вярата, като век на глобализма и интеграцията. Още в самото начало той се прояви предимно като век на конфликтите, на консуматорското общество, на безверието. Все по-често острите сблъсъци и противопоставяне заменят взаимното проникване и хармонизиране на интересите в обществото. Дошъл да замени рационализма и индустриалната революция със своя динамизъм и спонтанност, новият век налага по-активна държавна намеса в живота на семейството и бизнеса, на всеки икономически субект. Какво се случва обаче в реалната действителност?

С всеобхватното разгръщане на глобализма нараства усилието на управляващите да осъществяват тотален контрол над обществено-икономическото развитие. Това предизвиква спонтанен и унищожителен протест срещу непремерената, прекалената намеса на държавата в икономиката. Тази противоречивост доведе до разрушаване на повече от социалните ценности, както и на икономическата система.

Работейки над този кръг от въпроси, пред нас се откриха като все още не-

решени проблемите за реструктурирането на икономиката върху базата на нова философия за икономическото развитие, промяна в нагласата на обществото от консуматорско, подчинено на утилитарната концепция, към конвергентен тип. Не по-маловажни са и проблемите, свързани с модернизирани на производството, основано на нанотехнологиите, на енергоефективността и минимизиране на разходите, свързани най-вече с енергоресурсите. По този повод еврокомисарят д-р Янез Поточник написа: „Ако хабим ресурсите си с това темпо, няма да ни стигнат две планети...” и по-нататък отбелязва: „В търсенето на решения не бива да се затваряме в съществуващите икономически структури, а да изграждаме предпоставки за трансформацията, необходима за устойчиво развитие в бъдеще”.

Регулаторните органи биха могли да контролират, но и да насърчават екологическите иновации, „зелените” обществени поръчки. Потребителите също могат да играят съществена роля, като осмислят своя избор и изявят предпочитание към енергоспестяващи домакински уреди, към блага с по-дълъг експлоатационен период и т.н. Вярно е, че се прави нещо в тази насока, но това не е достатъчно. Ето наскоро (на 20.09.2011) Европейска-

та комисия публикува план за постигане на икономически растеж, основан на ефективното използване на ресурсите, наречен „Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа”. В него има редица ценни предписания, с които всяко правителство трябва да се съобрази. Едно от най-ценните е да се научим да живеем според физическите и биологичните лимити на планетата. Затова е крайно време да се акцентува на революцията на здравия разум.

Ако изходим от многообразието на човешкото поведение, ще се присъединим към гледната точка на Тейлар дьо Шарден, според който има три алтернативи пред човешкия избор: песимизъм или оптимизъм; оптимизъм-бъгство или оптимизъм-еволюция; еволюционизъм в множественост или еволюционизъм в единство. Ние възприемаме оптимистичното направление, известно като еволюционизъм в единство. Съобразно това разбиране можем да си представим човешкото развитие като „реката на живота”.

Уроците от историята ни насочват да приемем оптимистичния вариант, свързан с конвергентния тип човешко поведение. Той отхвърля егостичното откъсване от масата, а така също и мистичното самоотлъчване, характерни за консуматорското общество при пазарното стопанство.

На 5 стр.

Туристическият бизнес у нас

През последното десетилетие туризмът е водещ “експортен” отрасъл в световен мащаб. Според анализите на Световната организация по туризъм (COT) сумарният доход на страните, развиващи международен туризъм, възлиза на 9% от световния експорт, а дялът на туризма в общия обем на производения в света продукт възлиза на 10.6%. Туристическият индустрия дава работа на един от всеки седем души в света, при това дялът на заетите в тази индустрия възлиза на 8.3% от общия брой на заетите в глобален мащаб. Тези факти показват, че този бизнес генерира положителни ефекти за националните икономики, които го развиват. В България през последните години дялът на туризма в БВП възлиза средно на 10%. В тази връзка ще посочим Унгария, чийто дял на туризма в БВП възлиза на 2.5% и Хърватска, с дял от 17%.

Годишните приходи от туризъм на глава от населението средно за периода 2000-2010 г. възлизат на 385 щат. дол. за нашата страна, докато в Хърватия те са 920 щат. дол., а в Гърция - 915 щат. дол. Изнесените данни сочат, че България има всички шансове, като предлага туристически продукти и услуги на международния пазар да печели добре и да просперира в икономическото си развитие.

Развитието на туристическия бизнес през последните петнадесет години у нас се обуславя от редица външноикономически фактори по силата на отворения характер на националното ни стопанство, но също така и от характера и хода на икономическите реформи на прехода. Затова темата за развитието на бизнеса у нас се свързва с основните зависимости в туристическия бизнес в международен мащаб. В годините на реформи у нас туризмът се превръща в един от най-привлекателните видове бизнес, осигуряващ възможно най-добри доходи в сравнение с останалите бизнес полета. За съжаление несъвършената законодателна регламентация и незрялото гражданско общество създават предпоставки за неравномерно и противоречиво развитие на туристическия бизнес у нас. Парадигмата за устойчивост на развитието в туризма, установена по законодателен ред в ЕС, остава като “добър пример”, но все още без приложение у нас. Едва след бурно

и хаотично застрояване се преосмислят допуснатите грешки и се отбелязват слабостите в политиката на туризма. Така например разрастването на материалната база, основана на увеличаващ се обем на инвестиции, се превръща в сериозен проблем, когато не се съблюдават темповете на изграждане на инфраструктурата и на увеличаване броя на пристигащите от чужбина туристи.

Съвременното развитие на бизнеса у нас се маркира от възходящото търсене на туристически пътувания и услуги в света. Анализ на Световната организация по туризъм показва, че над половината от международните пътувания са с цел рекреация и ваканция и около 15% са свързани с програмни за-

нимания. Продуктовите линии, с които българският туризъм се представя на международния туристически пазар, попадат точно в тези две разновидности. България има добри шансове за участие в международния туристически бизнес, макар че е с ограничен дял в международното търсене на туристически услуги.

Туризмът заема важни позиции в икономиката на страната ни, но същевременно се намира в пряка конкуренция със страни от региона на Югоизточна Европа, което се оценява като силно действащ фактор за поддържане на добра конкурентоспособност. Наред с това отвореният характер на икономиката ни и експортната насоченост на българския туризъм налагат нови стандарти в реализирането на бизнеса, а именно:

- установяване на нова формула при потреблението в сферата на туризма по отношение релацията “качество-цена”;

- силна диверсификация на продуктите и необходимост от висока степен на адаптивност в поведението на субектите от сферата на българския туризъм към динамиката на международния пазар.

Налага се изводът, че с интегрирането на нашата страна в една многонационална икономическа общност, каквато е тази на ЕС, съвременното развитие на туризма поставя акцент както върху комплексната конкурентоспособност на българския туристически продукт, така и върху идентичността на България като дестинация на международния туристически пазар.

Доц. д-р ик. н. Татяна ГОРЧЕВА

АКТУАЛНА НАУЧНА ПРОБЛЕМАТИКА

"Разумната достатъчност"...

От 4 стр.

Според нас критерият за избор трябва да се насочи към възможността на човек да развие и запази най-високо съзнанието в себе си, да се бори, за да се освободи от нездравите влияния, които се стремят да господстват над него.

Днес, съзнателно или не, както в живота, така и в бизнеса се следват предписанията на утилитарната концепция, според която принципите за ползата и удоволствието лежат в основата на икономическото мислене и във формирането на икономическия избор. Правилният принцип според нас е конвергентният, който трябва да предпоче-

тем пред утилитарния. Той е свързан с прогреса, с разума и хуманизацията на обществото. Считаме, че този принцип е спойката между опита и вярата, както и между институциите, чрез които те се проявяват в живота – държавата, пазарът, църквата и гражданското общество.

Убедени сме, че изход от социално-икономическите затруднения на нашето време има и той трябва да се търси и свърже с нарастващата социализация на обществото и неговата конвергентност, израз на революцията на здравия разум.

Проф. д-р Снежана
НАЙДЕНОВА

Научни изследвания, съизмерими с академичните традиции

Бизнес информатиката е сравнително млада научна и приложна област, която е насочена към умелото, производително и ефективно съчетаване на големите възможности на съвременните компютризирани информационни и комуникационни технологии с безпределните творчески и професионални умения и знания на икономистите, мениджърите и стопанските ръководители. Бизнес информатиката предлага методология, методика, методи, средства и технологии за преобразуването на данните в информация и на информацията в знание в обсега на стопанските организации и икономиката като цяло.

Информацията и знанието се превръщат в стратегически важни ресурси, които се третират наравно с материалните, производствено-технологичните, инфраструктурните, човешките и финансовите ресурси в процеса на икономическия растеж и просперитет. Икономическата наука и икономическото висше образование днес са немислими без задълбочени познания и умения за професионално реализиране и кариерно

израстване в новата информационна среда на бизнеса.

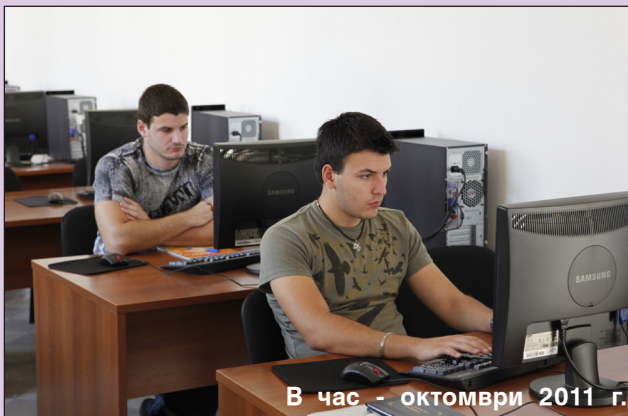
Научните интереси и изследвания на преподавателите, докторантите и студентите от катедра „Бизнес информатика“ са насочени към обогатяването и развитието на научните и теоретичните основи на информатизацията на управлението на бизнеса на микро- и макроравнище. Важно значение се отдава и на разработването на методология, методика, организация и техника за практико-приложно реализиране на компютризираните информационни и комуникационни технологии в предприятията, фирмите и корпорациите.

Днес е много важно в научните изследвания на бизнес информатиката да се предложи и реализира най-добрият подход за умелото съчетаване, интегриране и хармонизиране на производствените процеси на автоматизираната обра-

ботка на бизнес информацията с творческите процеси и процедури на подготовка, разработването и вземането на обосновани и оптимални управленски решения на стратегическо, тактическо и оперативно равнище от управлението на бизнеса. Това е верният път за реализирането на стратегията за постигане на т. нар. бизнес интелигентност на управлението на

бизнес информационни системи; системите за подпомагане на управленските решения; бизнес експертни системи; системи за управление на знанието (Knowledge Management); информационни и комуникационни технологии за дистанционно обучение и учене през целия живот и други.

Научни изследвания, съизмерими с академичните традиции – това е най-точният критерий, с който оценяваме нашите постижения в обучението и научната дейност. По този път постигаме успех в инвестирането

В час - октомври 2011 г.

стопанските организации.

Научните изследвания на катедра смело се насочват към най-ефективните и най-перспективни тенденции в бизнес информатиката – информационни инфраструктури от ново поколение (Grid/Cloud/Smart Computing); интелигентни

в най-ценния наш капитал – студентите – бъдещите икономисти, финансисти, застрахователи, мениджъри и стопански ръководители. Това са повелите на нашето висше училище – Академията юбилар!

Доц. д-р Любен КРАЕВ

Развитие на системата за научни изследвания на Академията

Още от първите години на създаването на Висшето училище излизат научни публикации. Основателите и първи преподаватели са ерудирани учени, които поставят високи публикационни стандарти.

През 70-те години на XX век част от научните изследвания, ориентирани към практиката, намират институционален израз в създадения Научноизследователски сектор (НИС). Той прави проучвания и разработва концепции, които се „поръчват“ от различни административни и производствени организации. НИС се специализира в създаването на секторни и регионални типове разработки.

Фундаменталните и теоретични разработки намират място в едно, а след това и в няколко издания на Академията. Тези издания започват да се профилират и специализират по равнища, тематика, типове бизнес организации и други направления.

През 90-те години се достига до идеята, че в Академията трябва да се обособят и след това да се интегрират неговите два основни „кита“ – обучението в различни степени и системата за научноизследователската дейност. Тази система се

оформя на няколко равнища – катедрено, факултетско и на равнище СА „Д. Ценов“ като цяло.

Другата идея беше, че след като висшето училище се ангажира в системен научноизследователски процес, то той трябва да бъде насочван от специализирана институция. Тя се ангажира да организира дискусии по очертаване на насоки и по поставяне на специфични акценти върху научноизследователската дейност за всеки отделен период. Тези съображения станаха основа през 1996 г. Академичният съвет да вземе решение за създаване на Институт за научни изследвания (ИНИ). От една страна, той следва да улеснява и да организира част от научноизследователския процес, а от друга – да очертава стратегическите зони и полета на интерес, към които да се ориентират определени изследователи, екипи, катедри. За целта бяха разработени две стратегии – едната за първото десетилетие на XXI век, а другата за второто десетилетие. Те систематизираха и прецизираха вижданията на основните катедри, очертах техните изследователски полета. Въз основа на очертаните стратегически рамки, ИНИ целенасочено всяка година обявява конкурс за изследователски разработки, в които се ангажират както

индивидуални изследователи, така и катедрени и междукатедрени колективи, включително докторанти и студенти.

За да се осигури публичност на различните тематични изследвания, ИНИ започна от 1996 г. да съставя собствено издание – „Алманах научни изследвания“. Освен в Алманаха, по-кратки систематизации на проектите се представят и в електронното списание „Диалог“. Именно то помага техните идеи да се разпространяват бързо и многопосочно в киберпространството.

Друга форма за публичност е организираната от ИНИ годишна презентация на научните проекти пред академичната общност. Освен класическата форма на изследвания, в рамките на проектите, определени екипи започнаха да организират кръгли маси, конференции и други събития. През последните няколко години конференциите разшириха не само тематиката си, но и съставата на участниците, в който се включиха и изследователи от различни страни и други висши училища от страната.

Системата за научни изследвания на СА „Д. А. Ценов“ вече е структурирана и тя ще бъде инициатор на още по-оригинални и по-качествени разработки.

Доц. д-р Н. ЯНКОВ,
директор на ИНИ

Застрахователната защита и социалната сигурност в условията на пазарната икономика

В условията на глобализация и финансови кризи предприятията от финансовия сектор са изправени пред редица предизвикателства. Застрахователните дружества в България, като част от този сектор, не правят изключение. Проблемите, които възникват пред тях, изискват и нови, нестандартни концепции за решаването им.

Основната теза е, че след присъединяването на страната ни към ЕС повечето от особеностите на единния европейски застрахователен пазар най-вероятно ще се окажат сериозни предизвикателства за българските застрахователни компании. В това отношение се идентифицират характеристиките на новата „икономика на знанието“, новите бизнес модели в застраховането, конвергенцията във финансовия сектор, виртуализацията и електронизацията на застрахователната търговия и пр.

Застрахователният пазар се явява като особена социално-икономическа структура, определена сфера на парични отношения, където като обект на покупко-продажба е застрахователната защита.

Действителността по категоричен начин ни убеждава, че всички (естествени, обществени, технически и икономически) системи стават все по-сложни. В резултат на това се повишава тяхната неопределеност и ефектите от свързаните с нея рискове. Пределно ясно е, че прилагането на съвременен риск мениджмънт в предприятията е повече от наложително.

Настоящият доклад фокусира вниманието върху застраховането като елемент и начин за противодействие на риска в бизнеса в контекста на индустриалния риск мениджмънт. Целта е да бъде представен най-общо системният подход при аранжирането на оптимално и ефикасно застрахователно покритие. Отчитаме факта, че в някои отношения

това все още се подценява или пренебрегва от деловите кръгове поради недостатъчно разбиране или с оглед на хазартни икономии.

По-конкретно обект на тази работа са подходите и действията на предприятието при преценката на рисковата си изложност и избора на най-подходящата форма и рисково покритие, гарантиращо оптимална полезност за организацията.

Предизвикателствата пред застрахователните дружества възникват от причини, които могат да бъдат обособени в няколко направления – свиване на пазара на услуги; засилена конкуренция, водеща до намаляване на застрахователните премии; търсене на нови пласментни канали и създаването на нови застрахователни продукти.

Застрахователното бизнес пространство на ЕС е сложен и динамичен мегафеномен, обединяващ особеностите на други, по-малки и много малки национални икономики. Предизвикателствата, пред които то изправя българските застрахователи, произтичат преди всичко от новия тип бизнес логика, отношенията и динамиката на процесите и явленията, които настъпват там. За да отговорят по най-добрия начин на тези предизвикателства, те трябва да се адаптират, като решат редица проблеми в сферата на собствения бизнес чрез рационалното прилагане на бизнес реинженеринга, капиталовия и рисковия мениджмънт, като се съобразяват и реално отчитат особеностите на новата за тях рискова ситуация, изискванията на застрахователното регулиране и надзор.

Засегнатите проблеми в този доклад са само част от множеството, които българските застрахователи следва да идентифицират, оценят и разрешат своевременно още сега, защото в ЕС „утре“ започна от „вчера“.

* Докладът получава първа награда в конкурса „Млад икономист на 2011 г.“ от СИБ

Марияна ГЕОРГИЕВА – спец.
„Икономика на индустрията“, IV курс

МЕЖДУНАРОДНО ПРИЗНАНИЕ

Връзките ни с висшите училища в чужбина

Сътрудничеството на Академията с чуждестранни висши училища датират още от 40-те години на XX век. През 1942 г. в нея пристигат за обмяна на опит учени от Румъния, а през 1943 г. и от Унгария. Осъзнавайки ролята на чуждоезиковото обучение в подготовката на

лица от Москва, Ленинград и Киев). Наши преподаватели ги посещават по линията на обмяна на опит или на специализации.

Първите договори за сътрудничество се подписват през 60-те години на XX век (при ректор проф. Величко Нанков) с Московския финан-

бия, обсъждане на учебни програми, размяна на преподаватели за четене на лекции, съвместни учебно-методически конференции, организиране на студентска научна дейност, студентска производствена практика;

- научноизследователската работа – съвместни научни изследвания по определени теми;

- повишаване квалификацията на преподавателите – изпращане на специализации, обучение на аспиранти, консултации по докторски дисертации.

През 70-те години двустранни договори се сключват и с: Висшия финансов-счетоводен институт в Будапеща (Унгария), Гданския университет, Академията за икономически науки в Познан, Висшето инженерно-икономическо училище в Радом (Полша) и Висшия икономически институт в Прага (Чехия).

От 90-те години Стопанската академия се отваря за света. Установяват се връзки със САЩ, Великобритания, Федерална република Германия, Италия, Испания, Слова-

кия, Гърция, Египет, Украйна, Япония.

Академията дълбоко цени и партньорството си с Московския финансов университет при Правителството на Руската федерация, което има 44-годишна история. Тя задълбочава контактите си и с Молдова и Румъния.

Благодарение на активната международна дейност, която развива Стопанска академия „Д. А. Ценов“, нейното име вече е познато не само на Европейския, Американския, но и на Азиатския континент. Признание за международния й авторитет е и номинирането на неин преподавател в лицето на ректора проф. д-р Величко Адамов четири пъти със званието „Доктор Хонорис Кауза“ (на Молдовската икономическа академия, Тернополския национален икономически университет, Одеския държавен икономически университет и на Московския финансов университет при Правителството на Руската федерация) и избирането му за професор на Университет „Валахия“ (гр. Търговище, Румъния).

Пенка МАРИНОВА

Добри партньори

75-годишнината на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ е повод да споделя някои мисли за сътрудничеството между нашите висши училища и перспективите в по-нататъшните ни взаимоотношения.

Повече от 10 години между нашите академии действа договор за сътрудничество, който предвижда партньорство в цялостния спектър на дейностите – наука, професорско-преподавателските кадри, студенти и т. н.

За изминалото време нашите студенти имаха възможност многократно да пребивават в летните школи в България и Молдова. Пред тях изнасяха лекции водещи учени от нашите академии. Студентите имаха възможност да се запознаят с историята и културата на нашите страни.

Сериозни резултати, по наше мнение, се постигнаха в рамките на научноизследователското сътрудничество. Организиран бяха много съвместни научно-практически конференции с използване на съвременни информационни технологии от професорско-

преподавателския състав, а така също от докторантите и студентите.

Накратко перспективите, от наша гледна точка, на направлението на съвместната дейност са:

Първо, активизиране дейността на факултетите и катедрите на нашите академии по посока подготовка на съвместни монографии, учебни пособия във всички спектри на икономическите дисциплини, които се четат в училищата ни, а също и по отношение икономическите проблеми на България и Молдова.

Второ, изработване на план за активен обмен на водещи професорско-преподавателски кадри, на магистри и докторанти.

Трето, разработване и обсъждане на съвместни тематични научни изследвания на катедри, центрове и лаборатории и сключване на съответни договори за сътрудничество.

Надявам се, че това плодотворно сътрудничество ще продължи.

Проф. дин Григориев БЕЛОСТЕЧНИК, ректор на МИА

Уважаеми г-н Ректор, скъпи колеги,

Тернополският национален икономически университет сърдечно поздравява студентите, преподавателите и сътрудниците на СА „Д. А. Ценов“ по случай 75-годишнината от основаването й.

Стопанската академия е образователно-научен комплекс с широко развита инфраструктура и съвременна материално-техническа база, център за подготовка на висококвалифицирани специалисти за икономиката на страната.

Значителните успехи на вашето учебно заведение са безспорна заслуга на професорско-преподавателския състав – хора, искрено предани на своето дело. Много е важно, че вие направлявате образователната и изследователската дейност с отчитане на световния опит и я ориентирате към практическите потребности на съвременното пазарно стопанство.

Възпитавате видни учени, притежаващи ценни знания, които ефективно се реализират в страната. Вашият професионализъм и опит имат решаващо значение в процеса на интеграцията на Република България в глобалното пространство.

Вярваме, че вие ще направите всичко възможно, за да могат новите поколения висококвалифицирани учени да заемат отговорно своето място в науката. От това зависи благополучието на вашата страна и нейното бъдеще.

Надяваме се, че ще продължим успешното си сътрудничество за благо на нашите общи интереси и с нови постижения в съвместната ни работа. Убедени сме, че партньорството ни ще бъде дългосрочно и взаимноизгодно.

Нека най-важните върхове на науката винаги да се покоряват от вас. Щастие, здраве, мир и съгласие, неизчерпаема жизнена и творческа енергия, процъфтяване на вашата Алма Матер!

Проф. Сергей ЮРИЙ, ректор на Тернополският национален икономически университет

Ползотворно сътрудничество

През последните три години активно се развива сътрудничеството между Одеския държавен икономически университет (гр. Одеса, Украйна) и Стопанска академия „Д. А. Ценов“ (гр. Свищов, България). Договорът за това сътрудничество бе подписан през септември 2009 г. въз основа на традиционно установените дружески взаимоотношения между народите на Украйна и България – езикова и културна близост и ръководени от желанието за реализация на взаимноизгодна програма за съвместна работа в научната, културната и образователната сфера. В съответствие с нея да развиваме конкретни форми за сътрудничество като: обмяна на опит в разработването на учебни планове и програми; запознаване с водещи технологии в обучението, използвани във висшето училище – партньор; обмен на преподаватели за участие в научни конференции и четене на курсове и лекции; изучаване на организационния опит в образователния и управленчески процес; обмен на студентски групи за участие в международни летни школи, свързани с производствена практика; обмяна на опит за организиране на студентския живот и студентското самоуправление; съвместни методически разработки и издаване на учебни пособия; съвместни участия в научни изследвания и др.

През тези три години делегации от Одеския държавен икономически университет и Стопанската академия нееднократно осъществяваха делови визити. Вашите преподаватели Агоп Саркисян, Анастасия Марчева, Васил Деков, Младен Столинчев, Александър Ганчев, Галина Чиприянова и др. участваха с доклади на конференции в ОДИУ. Наши студенти през август тази година бяха на международна лятна школа в България, а делегация на университета ни през 2010-2011 г. два пъти посети Стопанската академия на дружеска визита.

Особен знак на добросъседство и взаимно сътрудничество са присъдените звания – Почетен доктор на Одеския държавен икономически университет на проф. д-р Величко Адамов и Почетен доктор на Стопанската академия „Д. А. Ценов“ на проф. дин Михаил Зверяков.

Ръководството на Одеския държавен икономически университет с увереност гледа на бъдещото развитие на сътрудничеството със Стопанска академия „Д. А. Ценов“ и се надява, че то ще бъде ползотворно за колективите и на двете висши училища.

Г. И. ШУБАРТОВСКИ, зам.-ректор ОДИУ

Сключване на договор за сътрудничество с Московския финансов университет при Правителството на РФ – 2008 г.

В рамките на сключения договор за сътрудничество между нашата Академия и Финансовия университет при Правителството на РФ се работи по различни съвместни проекти. Един от тях на катедрено ниво е „Съвременните измерения и предизвикателства на бедността в България и Русия“. В него е включен и Хуманитарният университет на Харков. Научен ръководител на проекта от руска страна е проф. Г. Силласте, а от българска – доц. Н. Георгиев. По този проект се работи от 2006 г. Резултатите от съвместните изследвания се изнасят и обсъждат на семинари, кръгли маси и симпозиуми, публикуват се сборници. Проектът ще бъде приключен през 2013 г. АМ

СПОДЕЛЕНО

Уважаеми проф. Агамов,

Приемете сърдечните ми поздравления по случай достойния 75-годишен юбилей на ръководената от Вас Стопанска академия „Д. А. Ценов“.

В подготовката на висококвалифицирани специалисти, конкурентоспособни и успешно реализиращи се на националния и европейския трудов пазар, Вашата Академия е достоен последовател на най-добрите традиции в икономическото образование.

Дългогодишният Ви опит и по-специално успешно реализирания от Вас интегрален управленски модел за „обучение чрез изследване и изследване чрез обучение“ **обусловиха заслужените постижения** на Стопанската академия. Със създадената модерна база за обучение и развитие на научни изследвания Академията се превърна в значима част от образователното пространство на България и Европейския съюз.

В деня на Вашия юбилей академичният състав на Икономическия университет – Варна има удоволствието искрено да сподели радостта Ви. Нашите две висши училища са обединени от обща цел – утвърждаване на образователните, научните и етични ценности на Болонския процес във висшето образование.

Приемете най-искрените ми пожелания за здраве и успехи – сега и в бъдеще!

С най-добри чувства!

Доц. д-р Пламен ИЛИЕВ, ректор на Икономическия университет - Варна

Академията през погледа на нашите гости

Дълбоко съм впечатлен от традициите, от съвременното равнище на подготовка на студентите в Стопанска академия „Д. А. Ценов“. Благодаря на преподавателите, на академичното ръководство за това, че поддържат висок авторитета на Академията през годините!

Желая много творчески успехи на преподавателите и успешно реализиране на студентите!

Георги Първанов, президент на Република България, 22 април 2004 г.

Посещавайки моята Алма Матер – Стопанска академия „Д. А. Ценов“, си спомних за незабравимите години на студентство.

Припомних си и за моите преподаватели и професори, доценти и асистенти, пред които се прекланям с уважение. Прекланям се пред всички, които са създали и работили в тази свещена сграда. Поклон!

Тодор Кавалджиев, вицепрезидент на Република България, 7 октомври 1999 г.

Наука, дарителство и модернизация означават УСПЕХ!

Това е Стопанската академия днес.

Симеон Сакскобурготски, министър-председател на Република България, 20 септември 2004 г.

С академичен респект и уважение към историята, традициите и великолепния творчески дух на академичната колегия в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ и увереност в успешното ѝ бъдеще.

Проф. д-р Борислав Борисов, председател на Съвета на ректорите в България и ректор на УНСС, 1 октомври 2008 г.

На студентите и преподавателите на този престижен университет – с искрена благодарност и уважение за възрожденския ви пример.

Мелена Кунева, член на Европейската комисия, 3 април 2009 г.

Пазете ценностите на Стопанската академия. Тя е запазена марка за България.

Инж. Тотю Младенов, министър на труда и социалната политика, 26 септември 2011 г.

Възпитаници на Стопанската академия споделят**Григорий Вазов, ректор на Висшето училище по застраховане и финанси:**

Обучението в Стопанската академия ме мотивира да започна кариерата си в академичните среди и предложи едно добро начало за дейността ми като преподавател в катедра „Финанси и кредит“. Разбира се, и до днес (дори по време на мандата ми като заместник-министър в Министерството на промишлеността, търговията и услугите и като декан на Финансово-счетоводния факултет в УНСС) продължавам да преподавам, давайки на студентите си най-доброто.

И както колегите и приятелите ми знаят, през всичките тези години темата за финансовите отношения не е спирала да ме вълнува. През 2002 г. успях да реализирам една от най-важните

точки от стратегията си, а именно да създам институция, която във времето да има достатъчно последователи, вярващи в идеята, че проблемът в образованието определено не са парите. Така отвори врата Висшето училище по застраховане и финанси – университетът, който идната 2012 г. ще празнува цяло десетилетие.

Днес съм изключително удовлетворен от факта, че университетът, който основах, заедно с партньорите си от реалния бизнес, работи с едни от най-добрите преподаватели в страната. А те също са завършили Стопанската академия и възпитават от своя страна как младите хора да усъвършенстват, още докато са на студентската скамейка. Бих казал – личният ми успех започна още като студент в Академията.

Румен Симеонов, подуправител на Българската народна банка:

Ако трябва накратко да определя подготовката си и годините, прекарани в Стопанската академия (1972-1976 г.) от гледна точка на получените знания и спомени от преживяното, то и двете имат значителна роля и до днес. За мен водещият принцип при определяне на високата степен на образователна подготовка е постоянната комуникация на студентите с преподавателите им чрез лекциите, упражненията и дискусиите. Академията предлага именно това, което я прави предпочитан избор за голяма част от учащите, решили да се насочат към усвояването на финансовата материя. Качеството на

полученото обучение, за съжаление, може да се оцени на един по-късен етап – започвайки работа в избрания сектор. Именно това е другото отличително качество на висшето училище, че, напускайки студентската скамейка и започвайки професионалната си реализация, разбираш колко полезни в практиката са получените базови знания. Тогава човек оценява изключително солидната основа, получена в университетските години, която дава възможност за надграждане на знанията в този динамично развиващ се свят, което, уверявам ви, е задължително условие за успешна кариера.

Приемете моите искрени благодарности към преподавателския състав за високото качество на обучение, което Стопанска академия „Д. А. Ценов“ предлага и днес.

Пламен Стоилов, областен управител на област Русе:

Горд съм, че имам възможност да се обучавам в Стопанската академия на Свищов.

В рамките на 75-годишното си съществуване тя се утвърди като престижен образователен, научен и изследователски център. С професионализма и ерудицията си ръководството и преподавателите във висшето

училище издигнаха Академията на европейско ниво, а нейните възпитаници се радват на признание не само в България, а и в чужбина.

Ибрахим Потурлиев, финансов директор на Медицинския университет - Плевен:

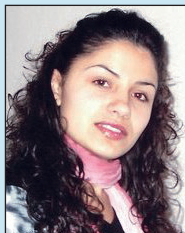
Свищов - град с академичен дух, град на младостта и любовта.

Сега, от дистанцията на времето, разбирам, че усвоените знания от корифеите на икономическата наука бяха отлична подготовка и мощен двигател в професионалната ми

кариера.

Днес, времената са различни, но едно е сигурно, младите хора, желаещи да изучават икономика и да са добри професионалисти, трябва да се насочат към свищовската Стопанска академия „Д. А. Ценов“.

От студентските години ми останаха чудесни спомени и усвоеното знание, което ми помогна за професионалната реализация. Трябва да ги съхраняваме, развиваме и да се движим напред.

Моята сбъдната мечта**Мария Немска, председател на Студентския съвет:**

Академията, висшето училище в Свищов или просто моята сбъдната мечта... Както и да я наричам, знам, че тук съм щастлива, тук мога да дишам свободно, че тук мечтите ми стават реалност.

Когато преди четири години трябваше да избирам къде да продължа образованието си, не съм мислила много, защото знаех, че искам да уча икономика, исках да се усъвършенствам, исках да разбера света на големите пари и знаех, че това може да стане единствено и само в Стопанската академия. Тук е мястото, където десетилетия наред са се подготвяли най-добрите специалисти на страната ни по финанси, счетоводство, застраховане и аз исках да съм една от тях и затова не се колебах при избора на висше училище. Това е правилният избор! Тук се срещат теорията и практиката, тук нашите преподаватели ни дават възможност да надникнем отвъд учебниците и да се впуснем в едно дълго пътешествие, което, надявам се, ще завърши с щастлив край.

Академията ми даде много не само като знания и умения, а и като опит и начин на мислене. Тук се изградих като личност, сблъсках се с различни трудности, трябваше да взимам важни решения и мисля, че се справях, че оправдах доверието, което ми беше гласувано.

Благодаря на моите колеги, с които заедно преминах през тежките изпитни сесии, с които преживяхме страхотни 4 години и които ще останат завинаги в сърцето ми.

Скъпи преподаватели, без вас ние, студентите на Стопанската академия нямаше да сме това, което сме сега! Благодаря ви, че ви има, бъдете здрави, все така всеотдайни и знайте, че нашите бъдещи успехи са резултат от вашия труд и са и ваши успехи!

Честит 75-годишен юбилей на най-доброто икономическо висше училище в България – Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - гр. Свищов.

Нашето училище е елитно**Ивайло Весков, председател на AIESEC**

Едно от нещата, за които никога няма да съжалявам, е, че избрах да бъда студент в свищовската Стопанска академия – едно от елитните и заслужили международно признание висши икономически училища. Тук едновременно с теоретичните знания придобих и доста практически умения. Станах член, а след това и председател на AIESEC в Свищов. В тази организация успях да приложа наученото от лекциите и упражненията, придобития опит от контактите си с моите колеги и бизнеса. Нашият локален офис в Свищов успя да постигне най-високите си резултати за всичките 21 години съществуване, благодарение на това, което аз и моите колеги сме научили и продължаваме да учим в Академията.

Тук всички ние намерихме благодатна почва за удовлетворяване на жаждата ни за знания, за реализация на амбициите ни да станем добри професионалисти.

Уважаеми преподаватели, от името на локалната секция на AIESEC – Свищов ви честитя 75-годишнината на Стопанската академия и ви пожелавам да покорявате все по-високи научни върхове и винаги да бъдете сред научния елит на Република България.

КЪМ ИСТОРИЯТА

Бащите - първостроители, осъществили завета на Дарителя

Огромно значение за развитието на Свищов и на висшето икономическо образование в България безспорно има дарението на родолюбеца **Димитър Апостолов Ценов**, завещал цялото си

състояние за създаването и издържането на висше търговско училище в Свищов. За изпълнение на неговата воля съдействат редица институции и хора от различни обществени прослойки. Най-заслужили за осъществяване на тази благородна кауза са академик Георги Т. Данаилов, академик Александър Божинов и проф. Димитър Бъров – първият ректор на Висшето търговско училище „Димитър Ап. Ценов“. На тези благородни, дейни и сърцати люде са посветени следните редове.

Проф. Георги Тодоров Данаилов (1872–1939 г.) е непосредственият изпълни-

тел на завещанието на Дарителя. Той е основател и първостроител на Висшето търговско училище „Д. А. Ценов“, първият преподавател по политическа икономия. Професор е на 30-годишна възраст, а на 32 години е вече редовен член на Българската академия на науките (1904 г.). Оценявайки огромния му принос за осъществяване завещанието на Дарителя и големите му усилия и енергия за благоприятния завършек на това благородно дело, Общинският съвет на Свищов го удостоява със званието „Почетен гражданин на Свищов“ (1936 г.).

Проф. Георги Т. Данаилов е чувствал огромно морално задължение и отговорност за осъществяване волята на Димитър Ап. Ценов за създаването на Висше търговско училище в Свищов. Като кореняк свищовец и лично определен като изпълнител на Завещанието,

проф. Георги Т. Данаилов в годините след смъртта на Дарителя е практически най-пряко ангажираният в изпълнение волята на Дарителя. Когато се основава Висшето търговско училище в Свищов, Георги Т. Данаилов е назначен за професор по „Политическа икономия“ към училището. Постоянно и ангажирано участва в работата на Ефорията и на Академическия съвет, с решенията на които се изгражда висшето ни училище и се трасира пътят на неговото успешно развитие.

За осъществяване волята на Дарителя неоценима роля има и нашият велик съ-

гражданин **Александър Божинов** (1878–1968 г.). Като председател на Свищовската културно-просветна дружба в София, Александър Бо-

жинов изключително дейно работи за осъществяване завещанието на Димитър Ап. Ценов за създаване на Висшето търговско училище в Свищов. За тези му приноси Общинският съвет на Свищов му присъжда званието „Почетен гражданин на Свищов“ (1936 г.). През същата година той е избран за „академик“ (редовен член на Българската академия на науките). Художникът създава и прекрасните стенописи в Ректората (1941 г.), излъчващи пасторална хармония и колоритност – гордост на нашата Алма Матер и за свищовската общественост.

В културната история на България академик Александър Божинов заема безспорно място като всепризнат родоначалник на българската карикатура. Но това е само една страна на огромния му и разнообразен талант – той е още публицист, писател, музикант и общественик. Свищовската общественост помни и тачи своя велик съгражданин (сестрин син на

Дарителя), изпълнител на Завещанието, изпитала по своя земен път както трудни дни, така и заслужена слава и признателност.

проф. Димитър Симеонов Бъров (1887–1961 г.), завършва висшето си образование във Франция („право“), след което работи като магистрат, общественик и банкер.

Проф. Димитър Бъров е неразривно свързан със Свищов и с новооткритото Висше търговско училище „Д. А. Ценов“, на което е назначен за негов първи ректор. В продължение на 14 години ентусиазирано, добросъвестно и отговорно изпълнява тази изключително важна за създаването и развитието на Академията мисия. Проф. Д. Бъров е основният фактор и двигател

на процесите по създаването и първите стъпки на висшето училище в Свищов. Той е човекът, който практически полага основите на Академията, подбира преподавателския състав, насочва научния й потенциал за развитието на училището – в изпълнение волята на Дарителя. Ето защо с пълно основание определяме проф. Димитър Бъров като първостроител на Академията.

Имах щастието да бъда студент по времето, когато преподаваше и проф. Димитър Бъров, да слушам неговите класически по своя дух и съдържание лекции. По това време проф. Бъров вече не беше ректор. Усещахме и дълбоко стаените огорчения на професора, когато първостроителят на Академията с достойнство изживяваше последните си преподавателски години в създаденото от него Висше търговско училище „Димитър Апостолов Ценов“.

Проф. д-р ик. н. Радко РАДКОВ

Академията - символ на достолепие и възход

От 1 стр.

♦ Научната школа по финанси – дело на професор Минко Русенов и неговите достойни последователи професорите: Лазар Ралчев, Делчо Порязов, Методи Христов, Велчо Стоянов, Цветан Коцев, Радко Радков.

♦ Научната школа по управление – формирана под ръководството на проф. Димитър Панайотов и с участието на професорите: Минко Памуччиев и Камен Каменов.

♦ Научната школа по планиране и прогнозиране – създадена от проф. Петър Мاستиков и неговите последователи професорите: Димитър Панайотов и Атанас Дамянов.

Научните идеи и теории на нашите преподаватели се развиват и популяризират в списанията: „Народностопански архив“, „Бизнес управление“, „Икономика 21“, библиотека „Стопански свят“, в Годишника на висшето училище, многотомника „Алманах научни изследвания“ и др. Тези научни издания се превръщат в поле за представяне на актуални проблеми и творчески постижения в областта на образованието, науката и бизнеса. Заедно с учебната литература те успешно подпомагат и научно-образователния процес.

През годините на своето израстване свищовската Алма Матер се утвърди като авторитетен образователен и научен център. Днес в четирите й факултета, както и в Центъра за магистърско обучение в

рамките на 17 специалности и 109 магистърски програми, се обучават над 15 000 студенти от 272-ма преподаватели, от които хабилитирани са 110. Да припомним, за сравнение, че през есента на 1936 г. Стопанската академия стартира с 375 студенти и 11 преподаватели. Това е съществен показател не само за растежа, но и за авторитета на нашата Академия.

Сериозен тласък за развитието на нашата Алма Матер дава и поддържането на активни и трайни връзки със сродни висши училища в страната и чужбина. Особено ценим творческите си контакти със СУ „Св. Кл. Охридски“, УНСС – София, ИУ – Варна, и др. А от чужбина – с университети от Русия, Украйна, САЩ, Великобритания, Германия, Италия, Испания, Румъния, Словакия, Македония, Молдова, Гърция, Египет, Япония и др.

Заслужено е самочувствието ни от факта, че видни представители на международната общност и академичните среди от Германия, Русия, Египет, Франция, Гърция, Япония, Молдова, Украйна и Румъния са удостоени с почетната титла „Доктор Хонорис Кауза“ на Стопанска академия „Д. А. Ценов“.

Стопанската академия се утвърди като най-значимото висше училище за подготовка на специалисти в областта на икономиката, администрацията и управлението, което дава ев-

ропейско образование с европейско признати дипломи. Академията ни е пълноправен член на престижни международни асоциации – на Евро-

Да бъдеш възпитаник на свищовската Академия или да си неин преподавател е синоним на престиж, знак за радушно приемане в

Марш на Стопанска академия „ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“

Димитър Ценов в порив благороден на този бряг издигнал светъл храм – на вечната наука дом достоен, на знанието паметник голям!

**Слава, дарителю!
Слава, професори!
Вива, студенти,
от вечния дунавски град!
Слава, дарителю!
Слава, професори!
Вива, студенти!
Духът ви е винаги млад!**

**Димитър Ценов, щедрият дарител, към бъдещето пратила благослов.
И името му ще огрява дните на този град на младостта – Свищов!**

**Слава, дарителю!
Слава, професори!
Вива, студенти,
от вечния дунавски град!
Слава, дарителю!
Слава, професори!
Вива, студенти!
Духът ви е винаги млад!**

Ваньо ВЪЛЧЕВ

Музика: Милена ДОБРЕВА

пейските университети и на икономическите университети в страните от Югоизточна Европа.

През 75-те години дейност Висшето ни училище възпитава и дава на България над 120 000 висококвалифицирани специалисти, учени, стопански ръководители и политици.

стопанските и научните среди на страната.

Оттук поемат своя път редица министри, банкери, застрахователи, мениджъри в корпоративния и публичния сектор.

Във висшето училище израстват 41 професори. От 12-те ни ректори 11 са наши възпитаници, което е израз на съхра-

няване на традициите и успешно развитие в бъдещето.

Новаторският дух – символ на Свищов, градът на 100-те първи неща в България – оказва своето влияние и на нашата Академия. Именно този новаторски дух е едно от най-забележителните качества на ръководителите на училището. Благодарение на него и нашият принос за развитието на висшето икономическо образование в България е съществен:

- Създадена е единствената в страната до 1989 г. специалност „Застрахователно дело“.

- Въвежда се четиригодишен курс на обучение.

- Излиза първото университетско научно икономическо списание „Народностопански архив“.

- Създадена е специалност „Финанси“.

- Започват първите специализации във висшето икономическо образование.

- Основава се Кабинет на младия преподавател, организиращ циклични семинари.

- Експериментира се икономическият подход в управлението на висшето образование, който по-късно се въвежда във всички университети.

- Започва изучаването на японски и арабски език.

- Ставаме съучредители на Асоциацията на икономическите университети от Югоизточна Европа.

- Разработва се и се утвърждава система за

дистанционно обучение в ОКС „магистър“.

- Провежда се първият в страната национален форум на висшите училища на тема „Предизвикателствата пред академичните медии в образователното пространство“.

- Създава се най-добрият университетски сайт в страната.

- Изгражда се система за виртуализация.

Нашите приноси за развитието на висшето икономическо образование в България са израз на достойно изпълнен дълг към Дарителя и Първостроителите на Висшето училище.

Откритото през 1936 г. Висше търговско училище в Свищов през следващите десетилетия приема облика на притегателен център за обучение на хиляди млади хора за потребностите на националното ни стопанство.

Уважаеми преподаватели, студенти и служители на свищовската Алма Матер, желая Ви много здраве и успешен полет на Вашите мечти. Работете упорито за тяхното осъществяване, за да бъдем достойни за името на Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов“!

**Честит празник!
За много години!**

Проф. д-р Величко АДАМОВ, Ректор на СА „Д. А. Ценов“

Гл. редактор доц. д-р Теодора Димитрова, отг. редактор Пенка Маринова, дизайнер Милена Александрова АИ „Ценов“